

Kolonel Erik Buskens is sinds juni 2022 hoofd afdeling Landgebonden IT, dat ressorteert onder het Joint Informatievoorziening Commando (JIVC), JIVC is de strategische IT-partner van Defensie en onderdeel van het Commando Materieel en IT. Buskens telt inmiddels 40 dienstjaren bij Defensie, met name in operationele verbindingfuncties. Zo was hij onder meer commandant van het Communication & Information Systems (CIS) Bataljon van het Eerste Duits-Nederlandse Legerkorps en commandant van het Command & Control Ondersteuningscommando (C2OstCo). In die laatste functie tekende hij ook voor de oprichting van de CEMA-compagnie (Cyber and Electromagnetic Activities), die zich richt op cyber- en elektromagnetische activiteiten.

Drie drijfveren voor versnelling en verandering

De Bernhardkazerne in 'garnizoensstad' Amersfoort is de thuisbasis van het Opleidings- en Trainingscommando (OTCo) van de Koninklijke Landmacht – en tevens van de afdeling Landgebonden IT van het JIVC. De kazerne heeft de afgelopen jaren flink geïnvesteerd in het moderniseren van de faciliteiten, waaronder virtuele trainingssimulators, innovatieve klaslokalen en geavanceerde sportfaciliteiten. Ook een eigen oefenterrein zorgt ervoor dat militairen optimaal worden voorbereid. De kazerne is opgelijnd voor een grootschalige verbouwing en innovatie, die loopt tot 2037, en zal dan ook als een van de eerste kazernes energie-neutraal zijn.

In die inspirerende omgeving geeft Erik Buskens leiding aan inmiddels 450 m/v van de afdeling Landgebonden IT. Dat aantal is sinds zijn aantreden in 2022 verdubbeld. Landgebonden IT staat aan de lat om alle communicatie en informatievoorziening (C4i) van het landoptreden te verzorgen voor de Landmacht en de Mariniers, en deels voor de Luchtmacht en Marechaussee - voor zover die zich op land bewegen. Meer specifiek: "Landgebonden IT levert IT oplossingen voor het militaire optreden in het mobiele domein, het uitgestegen domein en het optreden te voet". De afdeling verzorgt alle communicatie en IT-infrastructuur in de voertuigen en op de man. Wij zorgen dat al die componenten geïntegreerd zijn met elkaar, we zorgen dat diverse wapensystemen met elkaar kunnen samenwerken en we leveren de applicaties die daarvoor nodig zijn."

Stroomversnelling

"Dat doen we hier al jaren", aldus Buskens en hij voegt er in een adem aan toe dat dit nu wel in een stroomversnelling is geraakt. "Na 30 jaar bezuinigen kwam er ineens heel veel geld beschikbaar. Dat zorgde er voor dat allerlei ideeën die op de plank lagen om nog uitgevoerd te worden, in een keer gefinancierd werden. Daarnaast was er een technische achterstand ontstaan in de

“
Snelle innovatiecycli moeten regulier worden
”

bestaande systemen dus die generatiewissel kwam er ook nog eens overheen." Daarom was het programma FOXTROT al in het leven geroepen dat voorziet in het moderniseren en vervangen van tactische landgebonden communicatiemiddelen. Het gaat om apparatuur in ruim 8.000 voertuigen, schepen en vliegende systemen (het mobiele domein) en nog eens 3.500 soldaatsystemen (het uitgestegen domein – dat wil zeggen: soldaten te voet). De uitvoering van het programma ligt grotendeels bij Landgebonden IT.

Dit alles noodzaakte tot een fundamentele andere manier van werken en leidde tot het inzetten van een transformatie van Landgebonden IT. Buskens tekent erbij aan dat dit proces zich voltrekt in samenwerking met programma FOXTROT en het Commando Landstrijdkrachten (CLAS) onder leiding van luitenant-generaal Jan Swillens. Dit omdat het CLAS verantwoordelijk is voor het gereedstellen van militaire eenheden. "Het is niet eenvoudig om dit soort veranderingen door te

voeren, maar we weten wel waar we het voor doen. Wij lopen nu vooraan in deze transitie binnen de krijgsmacht en dat is omdat wij het grootste probleem hadden. En je moet een probleem hebben om te veranderen. Het is best een complex vraagstuk, maar we zijn nu twee jaar verder en we zetten enorme stappen. Je ziet dat het JIVC in deze richting beweegt, je ziet dat ook de bestuurlijke wereld dit nu aan het omarmen is en graag wil faciliteren, en daarmee kunnen we veel meer gaan leveren van hetgeen nodig is."

Hoe heb je dat in twee jaar kunnen bewerkstelligen?

"Het begint ermee om goed te beseffen wat je probleem is. Dan kun je ook een goede oplossing bedenken. Er zijn eigenlijk drie drijfveren geweest om dat vorm te geven. De eerste is de blik richten op de gebruiker: voor wie doen we 't eigenlijk? Hoe betrekken we die beter bij onze ontwikkelingen? Het tweede is: beseffen dat kennis van technische oplossingen op de werkvloer aanwezig is, dus beneden in de organisatie en niet per definitie bovenin. Die kennis moet je weten te benutten. En de derde: je realiseren dat de oude manier van werken niet meer houdbaar is. Die was behulpzaam in de tijdgeest van de afgelopen 30 jaar maar niet in deze moderne tijd. Dat heeft allemaal geholpen om die verandering teweeg te brengen. We hebben dat stap voor stap gedaan, risico's durven nemen en stappen durven zetten ook al was de omgeving daar nog niet aan toe."

Kortcyclisch

De oude manier van werken waaraan Buskens refereert kwam er in de praktijk op neer: als de Landmacht iets wilde, dan moest er een plan ingediend worden in Den Haag. "Dan werd een budget toegewezen en dan werd het bij ons in uitvoering gegeven. De realiteit is vervolgens dat je na verloop van tijd iets oplevert waar ze dan niet meer op zitten te wachten, omdat de ontwikkelingen sneller zijn gegaan. Die gaan tegenwoordig nóg sneller en dus moet je veel meer kortcyclisch kunnen werken - en dan is het niet mogelijk om van tevoren alle projectdoelstellingen te beschrijven. Dus het vraagt ook wel om lef van de hele >

omgeving om zonder duidelijk te hebben wat het precies gaat opleveren, om daarvoor geld vrij te maken.”

“Het punt is: onze systemen worden dag in dag uit gebruikt, dus je moet zorgen dat het altijd werkend blijft en dan moet je die veranderingen zien te absorberen. De eenheid moet inzetbaar blijven en dat was vroeger anders. Dan kon je nog zeggen: we halen er eentje uit, die gaan we eerst moderniseren en vervolgens gaan we daarmee aan de slag. Maar in de huidige situatie is dat niet meer mogelijk.”

De oorlog in Oekraïne leert ons dat snelle, kortcyclische innovatie essentieel is. Dat kun je als Defensie niet alleen; daarvoor is nauwe samenwerking met marktpartijen en een directe verbinding met de eindgebruiker nodig. Een framework dat specifiek op al die aspecten veel houvast biedt is het SAFe framework. Een manier van werken waarbij je continue in gesprek bent met de gebruikers van je producten én je spreekt een taal die de markt ook begrijpt. We zijn ook gestopt met het denken in projecten en overgestapt naar het denken in producten. Deze producten ontwikkelen we door naar betere versies of naar andere producten. Dit doen we samen met de markt. Deze snelle innovatiecycli moeten regulier worden.

Aan wat voor productlijnen moeten we dan denken?

“Dan moet je denken aan radio's, intercoms en sensoren in de voertuigen en wapensystemen om die te ontsluiten, civiele communicatie, end-user devices – ook 'op de man', de soldaten te voet – en de netwerken en applicaties die daaromheen draaien waarmee sensoren, effectbrengers en besluitvorming worden gekoppeld. We faciliteren daarmee eigenlijk de gehele keten. De manier

“
We weten waarvoor en voor wie we het doen

”

van werken die we daarvoor ingevoerd hebben is nu binnen het JIVC ook hetgeen wat verder uitgerold gaat worden. Wij vormen daarin een pilot om te leren hoe we dat

binnen de rest van het JIVC, en daarmee de krijgsmacht, kunnen doen.” Cruciaal daarin is de nauwe samenwerking met de gebruikers.

“Ik zou ook het heel mooi vinden als de decentrale CIO's geen decentrale IT meer zelf willen laten ontwikkelen, maar dat ze bij ons aankloppen. Wij zijn veel wendbaarder dan zij zelf kunnen zijn, en dan hebben we een structuur waarmee we enerzijds snel operationele waarde voor het landoptreden kunnen bieden en snel innovaties kunnen implementeren.”

Vertrouwen

“We hebben ook best veel rechtstreekse contacten met eenheden aan het front in Oekraïne om daar lessen uit te trekken. Een belangrijke les is dat er korte lijnen

moeten zijn tussen de ontwikkeling en het gebruik van producten. Wij hebben nog te maken met veel regels die echte snelheid in de weg staan. Het is logisch dat er bij ons nog veel regels zijn gezien de oude manier van werken. Wat wij doen is in ieder geval de structuur neerzetten om snelle veranderingen door te kunnen voeren zodra er meer ruimte ontstaat om echt snelheid te maken. Denk aan de integratie van drones, cloud oplossingen en primair er ook voor zorgen dat het huidige systeem gewoon goed werkt.

Een ander belangrijk aspect is dat we moeten oefenen met systemen die vandaag werken en niet met systemen die we over een aantal jaren uitrollen. Dat je die systemen doorontwikkelt is evident, maar het moet wel (blijven) werken. Als we het hebben over een systeem dan hebben we het over een mix aan middelen zodat je nooit afhankelijk bent van één kritiek systeem. Er bestaat geen “one size fits all” oplossing. Ten slotte zijn tijdigheid en interoperabiliteit belangrijke facetten. Snelheid en beschikbaarheid en continue innovatie via korte cycli.

We komen uit een periode waarin bestuurlijk gezien elke euro vooraf verantwoord moest worden. Dat is op zich een valide vraag, alleen gaat dat principe nu ten koste van de snelheid. Dus je moet de controle aan de voorkant wat loslaten en meer vertrouwen geven aan daar waar het gebeurt en dat is bij de militairen in de operatie.